GAZETA TRANSILVANIEI.

REDACȚIUNEA ȘI ADMINISTRAȚIUNEA: BRAȘOVŬ, piața mare Nr. 22.

„GAZETA“ IESE ÎN FIECARE ḌI.

Pe unŭ anŭ 12 fior., pe șése lunĭ 6 fior., pe trei lunĭ 3 fior.
România și străinătate:
Pe anŭ 40 fr., pe șése lunĭ 20 fr., pe trei lunĭ 10 francĭ.

ANULŬ L.

SĔ PRENUMERĂ:
la poște, la librării și pe la dd. corespondențĭ.

ANUNCIURILE:
O seriă garmondŭ 6 cr. și timbru de 30 cr. v. a. pentru fiecare publicare

Scrisorĭ nefrancate nu se primescŭ. — Manuscripte nu se retrămitŭ.

Nr. 82. *Mercurĭ, 15 (27) Aprilie.* 1887.

Brașovŭ, 14 Aprilie 1887.

Ne mirămŭ fórte, că se află între noi și adĭ ómenĭ, carĭ au luatŭ parte la întrunirile alegĕtorilorŭ noștri din 1881 și 1884 și totușĭ încă nu suntŭ în curatŭ cu programa și cu principiile stabilite la conferențele generale electorale de atuncĭ. Pentru aceștia precum și pentru aceia dintre noi carĭ nu cunoscŭ din propria esperiență cele petrecute aflămŭ de lipsă a recapitula unele și altele.

Scimŭ că înainte de 1881 încă totŭ mai erau între noi două partide, așa numiții „pasiviștĭ“ și rĕmășițele „activiștilorŭ“. Incă la anulŭ 1878 s'a accentuatŭ destulŭ de tare deosebirea de vederĭ dintre unii și alții. „Activiștii“ erau de părere, că se póte ajunge la o împăcare cu Ungurii pe basa legilorŭ ungurescĭ. Ei țineu multŭ la legea de naționalitate din 1868 și sperau că ea oferă unŭ terĕmŭ însemnatŭ de desvoltare națională și Nemaghiarilorŭ.

Dér anulŭ 1879 a trebuitŭ sĕ nimicéscă deodată tóte speranțele și ilusiunile partisanilorŭ activității parlamentare. Introducerea forțată a limbei maghiare în școlele nóstre poporale și alte multe nedreptățĭ și asuprirĭ de felulŭ acesta i-au scosŭ din ametélă și i-au făcutŭ sĕ cunóscă adevĕrata valóre ce-o posede pentru noi legea de naționalitate din 1868.

Urmarea a fostŭ, că la 1881 amêndouĕ partidele s'au convinsŭ, că le lipsesce substratulŭ necesarŭ pentru o acțiune separată și că fiindŭ toțĭ Românii unŭ felŭ prigonițĭ și amenințațĭ de către adversarii lorŭ se cuvine ca și dênșii sĕ-șĭ unéscă puterile pentru o apĕrare comună mai forte și mai energică.

Vĕḍêndŭ de altă parte, că cu principiile lorŭ pierdeau mereu din tĕrêmŭ în mĕsura în care câștiga tĕrêmŭ maghiarismulŭ violentŭ, „activiștii“ începură a recunósce, că trebue sĕ se arate naționaliștĭ póte mai aprigĭ decâtŭ erau în realitate și astfelŭ încă la conferența din 1878 s'a enunciatŭ din parte-le, că ei au acelașĭ scopŭ și totŭ aceleașĭ principii ca și „pasiviștii“ séu autonomiștii, numai câtŭ ei credŭ, că resistența se póte face mai cu succesŭ luptândŭ în parlamentŭ, ca stândŭ acasă. In urma acésta s'a făcutŭ de pe atuncĭ deosebirea între „resisteuța activă“ a activiștilorŭ și resistența passivă a „passiviștilorŭ.“ Vrețĭ autonomia Ardélului? — ḍiceau ei — apoi și noi o vremŭ, dér veniți la Peșta sĕ luptămŭ acolo pentru ea!

La 1881 s'au întrunitŭ pentru prima óră alegĕtorii români din Transilvania alăturĭ cu cei din Ungaria și desfășurândŭ stégulŭ solidarității naționale în fața atacurilorŭ vehemente și combinate ale adversarilorŭ, autonomiștii au ḍisŭ către activiștĭ: Décă ne asigurațĭ că unŭ scopŭ urmărimŭ și o țintă avemŭ cu toții, aidețĭ sĕ ne croimŭ unŭ programŭ de acțiune comunŭ și sĕ mergemŭ mână în mână, căcĭ și așa opusițiunea vóstră nu mai are adĭ nicĭ unŭ înțelesŭ!

Rĕspunsulŭ a fostŭ, că s'a stabilitŭ în unire o programă și s'a primitŭ în unanimitate, asemenea s'au unitŭ cu toții solidarŭ în privința modului de procedere la alegerile dietale precum și în privința atitudinei lorŭ în afacerile comunale și comitatense.

In modulŭ acesta s'au fusiunatŭ de faptŭ amêndouĕ partidele constituindŭ o singură partidă națională a Românilorŭ din Transilvania și Ungaria c'unŭ singurŭ programŭ.

Accentuămŭ că așa numiții „activiștĭ“ au primitŭ programa dela 1881 făr' de nicĭ o reservă și din momentulŭ acela ei au devenitŭ aderenții partidei naționale și a încetatŭ orĭce deosebire de partidă între noi.

Este așadér unŭ mare abusŭ și o flagrantă întortochiare a faptelorŭ décă unii și alții vinŭ acum și susținŭ, că cineva póte sĕ facă parte adĭ din partida națională fără ca sĕ fiă totodată și aderentŭ alŭ programei naționale din 1881.

Deosebirea de vederĭ între membrii partidei dela 1881 asupra mijlócelorŭ, prin carĭ s'ar puté mai bine realisa programa națională, nu póte constitui nicĭdecum o deosebire de principii, pe câtŭ timpŭ acea programă are sĕ servéscă ca basă acțiunei comune a Românilorŭ din aceste țerĭ.

Ce înțelesŭ póte avé dér tactica urmată în timpulŭ din urmă de unii, carĭ ne vorbescŭ de „Românĭ de încredere“ puindu-i în opusițiune cu aderenții programului din 1881, și îndesându-i pe toțĭ în cadrulŭ partidei naționale?

A susținé că póte fi membru alŭ partidei naționale cineva, care nu aderéză făr' de nicĭ o reservă la programa și la principiile acestei partide este o curată absurditate. De aceea tactica memorată nu póte avé înțelesŭ, decâtŭ numai décă vomŭ admite planulŭ ascunsŭ de a escamota câte-va puncte esențiale din programa dela 1881, producêndŭ astfelŭ desbinare și confusiune în sinulŭ partidei.

De aceea repețimŭ cu tótă tăria convicțiunei nóstre, că pentru noi *Românŭ de încredere* este și trebue sĕ fiă sinonimŭ, adecă una și aceeașĭ cu *aderentŭ alŭ programei dela 1881.*

Din afară.

Relativŭ la distincțiunea ce avea sĕ o priméscă **Giers** de către Țarulŭ cu ocasiunea sĕrbătorilorŭ Invierei, foile germane istorisescŭ, că deja s'ar fi datŭ ordinŭ a se face pregătirile necesare pentru decorarea lui Giers cu marea cruce a ordinului Vladimir în briliante, distincțiune ce avea sĕ fiă însoțită de unŭ autografŭ alŭ Țarului. Dér tocmai apróре de sĕrbătorĭ isbuti unŭ amicŭ alŭ lui Katkow sĕ convingă pe Țarulŭ, că acéstă distincțiune publică și escepțională a conducĕtorului politicei esterne a Rusiei ar face o rea impresiune. De aceea Țarulŭ s'ar fi hotărîtŭ sĕ renunțe la acéstă distincțiune, esprimându-șĭ numai confidențialŭ mulțămirea sa cu politica lui Giers. Décă s'ar adeveri acéstă versiune, atuncĭ ea ar dovedi că în Gacina totŭ Katkow e mai puternicŭ decâtŭ Giers. „Berliner Tageblatt“ e informatŭ din Petersburg, că distincțiunea numai s'a amânatŭ, și anume din causa larmei ce a provocat'o în pressă afacerea Giers-Katkow. De altă parte la Pascĭ a fostŭ distinsŭ de Țarulŭ, precum spune „Kölnische Zeitung“, fostulŭ ambasadorŭ Hatakazi, care trăiesce în Parisŭ ca conducĕtorŭ alŭ biuroului de pressă rusŭ de acolo, cu marea cruce a ordinului Anna, ceea ce a produsŭ sensațiune, fiindŭ cunoscutŭ Hatakazi ca zelosŭ panslavistŭ.

Despre călĕtoria întreprinsă prin țéră de **regenții bulgarĭ** se raportéză din Sofia, că scopulŭ ei este sĕ întăréscă legăturile administrațiunei provinciale cu guvernulŭ centralŭ, care în timpulŭ din urmă slăbiseră în unele părțĭ. Regenții au întimpinatŭ pretutindenea deplină încredere, așa că se póte conta pe o regulată și liniștită funcționare a mașinei statului în timpulŭ câtŭ va dura provisoriulŭ. — In Silistra serbarea Invierei s'a făcutŭ fără nicĭ o ceremoniă. Locuitorii au fostŭ încunosciințațĭ de diminéță, că orĭcine dintre ei, care ar fi întêlnitŭ pe strade după 9 óre, va fi arestatŭ. Deórece peste nópte avea sĕ tréсă vaporulŭ de poște, toțĭ călĕtorii fură provocațĭ sĕ se adune încă în cursulŭ ḍilei pe loculŭ de îmbarcare, unde au fostŭ supușĭ unei stricte visitațiunĭ. Trupele au fostu consemnate și patrule puternice cutrierau stradele orașului. Unŭ despărțĕmêntŭ de cavaleriă ocupă granița dinspre Dobrogea, care e în apropiare. Se pare că e temere de o nouă revoltă pornită din Reni, unde au sositŭ de curêndŭ pe unŭ vaporŭ 180 Muntenegrenĭ. Téma e, că acestiă împreună cu alțĭ fugarĭ arŭ puté debarca la Ostrovŭ. — Guvernulŭ românŭ încă a datŭ ordinŭ prefecțilorŭ și comandantului divisiei din Dobrogea sĕ veghieze strictŭ asupra refugiaților bulgarĭ.

Bulgaria pentru sine.

Zaharia Stoianow a întemeiatŭ în Filipopolŭ liga patriotică „Bulgaria pentru sine.“ Statutele acestei societățĭ conținŭ următórele puncte:

1. Societatea patriotică din Filipopolŭ „Bulgaria pentru sine“ se compune din cetățenĭ bulgarĭ, care își iubescŭ patria și suntŭ gata a face totŭ ca Bulgaria sĕ fiă liberă și independentă și ca Bulgarulŭ sĕ fiă stăpânŭ în casa sa.

2. Societatea consideră de cea mai înaltă datoriă a sa iubirea nemărginită pentru patriă. De aceea ea stiméză și onoréză pe toțĭ acei patrioțĭ, carĭ au luptatŭ și pieritŭ pentru libertatea Bulgariei. Membrii ligei își impunŭ însărcinarea sfântă sĕ-șĭ măréscă forțele din modelulŭ lorŭ eroicŭ și sĕ le imiteze viéța.

3. Societatea consideră de cetățenĭ bulgarĭ pe toțĭ carĭ suntŭ născuțĭ în Bulgaria și recunoscŭ Bulgaria de patriă a lorŭ. Ea se silesce a aduce o înfrățire a tuturorŭ cetățenilorŭ bulgarĭ sub autonomia constituțională națională, ca sĕ pótă domni pururea în poporŭ frăția și libertatea.

4. Societatea e convinsă, că bravulŭ poporŭ bulgarŭ posede destule forțe proprii, spre a sta în piciórele sale și a puté fi stăpânŭ în casa sa. De aceea ea consideră de a sa misiune, sĕ insufle în inimele întregului poporŭ acéstă credință sfântă în propria forță națională și sĕ convingă pe fiă-care, că Bulgaria póte fi liberă și independentă cu propriele sale forțe.

5. Societatea își va plăti principiile în poporŭ înainte de tóte prin viu graiu. Fiă-care membru va fi unŭ apostolŭ, care va propovedui pe față scopulŭ și tendința societății. De aceea membrii, spre a pune în evidență forțele morale și patriotice ale societății, trebue sĕ fiă în purtarea lorŭ modele de bărbățiă morală și de virtute civică. Așa ei vorŭ reuși sĕ șĭ câștige partisanĭ în poporŭ.

6. Societatea însĕ își va propaga principiile și prin presă, publicândŭ scrierĭ și broșurĭ, menite pentru poporŭ. Acestea vorŭ conține: Modele de virtute, abnegațiune și curagiu patrioticŭ, contribuindŭ astfelŭ la cultura politică și la ridicarea morală și intelectuală a Bulgariei.

7. Avêndŭ pururea în vedere datoriile sale de a conserva Bulgaria independentă și trăindŭ în credință, că provedința divină, impunêndŭ unui poporŭ misiunĭ, îi dă și forța îndeplinirei lorŭ, Societatea, décă acéstă independență va fi amenințată de dușmanĭ internĭ și externĭ, va sci pururea sĕ păstreze intactă onórea și independența Bulgariei, prin mĕsurĭ hotărîte și acțiune energică și cu ajutorulŭ lui Dumneḍeu.

8. Membrii societății facŭ promisiunea solemnă, în numele lui Dumneḍeu și alŭ patriei, că vorŭ fi partisanĭ fidelĭ ai principielorŭ societății și fiă-care se va sili a le propaga.

9. Dirigerea societății se face după regulamentulŭ sĕu internŭ. Modulŭ, cum va procede societatea în timpurĭ grele, ce ar puté veni pentru patriă, se va determina prin stipulațiunĭ speciale.

SCIRILE ḌILEI.

Banchetulŭ festivŭ de aséră datŭ de Românii brașovenĭ în onórea episcopului *Popasu* a reeșitŭ splendidŭ. Amĕnunte în numĕrulŭ viitorŭ.

—x—

Redactorii foilorŭ ungurescĭ s'au întrunitŭ în *congresŭ.* S'a hotărîtŭ între altele, ca ministerulŭ sĕ fiă rugatŭ a dispune sĕ se imâneze mai punctualŭ cetitorilorŭ foile, și sĕ permită ca esemplarele de schimbŭ sĕ se espedeze pe poște fără marcă. Unulŭ din cei adunațĭ pretinde dela unŭ redactorŭ în Ungaria; sĕ fiă cetățénŭ ungurŭ. Altulŭ pledéză pentru aceea, ca redactorii sĕ dovedéscă o anumită calificațiune: sĕ scie limba unguréscă, sĕ aibă testimoniu de maturitate și sĕ fiă esaminatŭ din dreptulŭ statului. — Ce? Li e frică „patrioțilorŭ“, că nicĭ redactorii ungurĭ nu sciu ungurescе? Căcĭ ar fi lucru caraghiosŭ și numai a'țĭ închipui, ca unŭ redactorŭ românŭ, germanŭ, sêrbŭ etc, sĕ aibă nevoiă a sci unguresce pentru ca sĕ scrie românesce, nemțesce, sêrbesce etc. etc.

—x—

Ministrulŭ de finanțe a adresatŭ direcțiunilorŭ fi-

nanciare din Timişóra, Cluşiu şi Sibiiu o ordinaţiune, ca funcţionarii vamali sĕ fiă avisaţi a împedeca introducerea de medicamente de cătră privaţi, ce s'ar face fără concesiune ministerială.

—x—

Ministrulŭ de interne, aflândŭ că cu concesiunile pentru halele de cântăreţi poporali se facŭ abusuri, şi anume că unii »directori« speculativi scotŭ copii notariale de pe concesiuni şi le vêndŭ pe preţuri mari la persóne, cărora autoritatea le refusase a înfiinţa astfelu de hale, a dispusŭ ca în viitorŭ sĕ se permită a înfiinţa şi conduce hale de cântăreţi numai acelorŭ de persóne, cari posedŭ concesiunea în originalŭ.

—x—

Fişpanulŭ comitatului *Bistriţa-Năsĕudŭ* Banffy-paşa a primitŭ concesiunea d'a construi o linie de cale ferată până la graniţa Bucovinei. Trassarea liniei a şi începutŭ. Acéstă cale ferată e importantă atâtŭ din punctŭ de vedere economicŭ câtŭ şi strategicŭ.

—x—

O firmă din Hamburgŭ a cumpĕratŭ în ţinutulŭ *Albei-Iulia* mari întinderi de pădure pentru a produce cóje de stejarŭ. Suntŭ ocupaţi acolo 420 de Săcui. Dér alte némuri n'au fostŭ învrednicite sĕ capete ceva de lucru acolo?

—x—

In comisiunea administrativă a oraşului *Timişóra* fiindŭ întrebatŭ în dilele trecute inspectorulŭ de dare, décă e adevĕratŭ că mai multorŭ economi li s'a impusŭ o dare specială şi încă în sumă considerabilă după lăptăriile lorŭ, a rĕspunsŭ că organele de dare au primitŭ ordinŭ sĕ conscrie pe cei cari posedŭ mai multe ca douĕ vaci şi a le supune apoi dării, in casŭ când ar întreprinde comerţŭ cu lapte, ca afacere de sine stătătóre. Precum se scie însĕ, comerţulŭ cu lapte ca ramură economică secundară nu e supusŭ nici unei dări speciale, cu tóte astea comisiunea a trecutŭ la ordinea dilei dicêndŭ că afacerea acésta cade in competinţa comisiunei de mĕsurare a dării şi de reclamare. Opiniunea publică e neliniştită. Greutatea e, cum sĕ faci o distincţiune corectă între comerţŭ de lapte ca întreprindere de sine stătătóre ori ca întreprindere secundară.

—x—

A mai pricopsitŭ ministrulŭ *Trefort* pe preoţii gr. or. Ladislau Andrei cu 80 fl., Iónŭ Mircea, Iónŭ Curtea, Iónŭ Lungociu, Nicolae Stoicovici, Erostei Gheaja, Iónŭ Bercanŭ şi George Bonea cu câte 50 fl. — Tristŭ de totŭ!

—x—

Ministrulŭ de interne a numitŭ intendantŭ alŭ teatrului unguresců din *Cluşiu* pe deputatulŭ dietalŭ Bolónyi. Acesta primesce léfa anuală de până acum (3500 fl.) şi subvenţiunea de 20.000 fl., dér are îndatorirea sĕ conducă teatrulŭ pe propriulŭ sĕu riscŭ timpŭ de trei ani şi unŭ eventualŭ deficitŭ sĕ lŭ acopere din buzunarulŭ lui. — Are sĕ-i iasă socotéla ca lui Stroe cu ouĕle, care a luatŭ douĕ şi a datŭ nouĕ.

—x—

Tribunalulŭ din *Cluşiu* a condamnatŭ pe îngrijitorulŭ casei sfatului de acolo George Nagy, care storsese dela unŭ funcţionarŭ catastralŭ pentru 40 fl. împrumutaţi acestuia 4 fl. dobêndă *pe lună*, la 8 săptĕmâni închisóre, la 100 fl. amendă şi la plata cheltueliloru procesului.

—x—

Universitatea săséscă e convocată în Sibiiu pe diua de 17 Septemvre a. c. Cu viitórea sesiune espiră şi mandatulŭ de trei ani alŭ actualilorŭ deputaţi ai universităţii, scrie »Kronst. Ztg«.

—x—

In *Galaţi* lângă Făgăraşŭ a arsŭ la 22 Aprilie n. peste 160 de case. O femeiă lăuză a arsŭ în patŭ cu copilŭ cu totŭ. Pompierii şi batalionulŭ 28 de vênători din Făgăraşŭ au datŭ totŭ ajutorulŭ posibilŭ pentru a stinge foculŭ şi a scăpa ce s'au pututŭ.

Vorbirea

ţinută de profesorulŭ **Andreiu Bârseanŭ** *la plantarea festivă a unui bradŭ în onórea Părintelui Episcopŭ alŭ Caransebeşului,* **Iónŭ Popasu.**

Domnilorŭ şi Fraţilorŭ!

Cu toţii ne-amŭ întrunitŭ înaintea acestui sfântŭ locaşŭ, cu toţii amŭ luatŭ parte la plantarea sĕrbătorésca a acestui bradŭ.

Dér óre pentru ce amŭ făcutŭ noi lucrulŭ acesta, pentru ce amŭ săditŭ tocmai unŭ bradŭ aicea înaintea acestei sfinte biserici? . . .

Pentru că bărbatulŭ, pe care'lŭ sĕrbătorimŭ astădi, bărbatulŭ în onórea căruia amŭ pusŭ noi în pământŭ pe acéstă fiu alŭ pădurilorŭ, este verde ca bradulŭ, a fostŭ pururea voinicŭ ca bradulŭ.

Cinci-deci de ani, domnilorŭ şi fraţilorŭ, a slujitŭ iubilarulŭ nostru, Prea sfinţitulŭ Episcopŭ alŭ Caransebeşului Iónŭ Popasu, naţiunei şi bisericei nóstre: cincideci de ani a înfruntatŭ elŭ cu bărbăţiă în tocmai ca voinicul rege alŭ pădurilorŭ tóte furtunile, tóte zăpedile ce au căutatŭ sĕ îndoaşe, ce au căutatŭ sĕ sdrobéscă némulŭ nostru, biserica nóstră.

Românŭ harnicŭ şi cu inimă a fostŭ elŭ din capulŭ locului, Românŭ harnicŭ şi cu inimă este şi astădi când plete argintii acoperŭ creştetulŭ sĕu.

Mândrii trebue sĕ fimŭ noi, Românii braşoveni, cu acestŭ bărbatŭ; mândrii trebue sĕ fimŭ, când scimŭ, că elŭ este trupŭ din trupulŭ nostru, sânge din sângele nostru.

Popasu este braşovenŭ! . . . . Cuvintele acestea le póte rosti cu fală ori şi care fiu alŭ oraşului nostru, ori şi care Românŭ care locuesce între aceste frumóse delurĭ.

Dér nu numai mândrii trebue sĕ fimŭ noi cu Popasu domnilorŭ şi fraţilorŭ, ci totodată trebue sĕ-i fimŭ şi recunoscĕtori.

Suntemŭ datori sĕ ne aducemŭ aminte, că timpŭ de 28 ani elŭ a fostŭ aici în mijloculŭ nostru, în fruntea nóstră, ca parochŭ şi ca protopopŭ, şi timpulŭ a esta, până când Popasu a fostŭ între noi, a fostŭ timpulŭ de înălţare a Româniloru braşoveni şi în genere a Româniloru din Ţera Bârsei.

Nu trebue sĕ rĕscolim nici o archivă pentru ca sĕ ne încredinţămŭ despre lucrulŭ acesta; este destulŭ ca sĕ întrebămŭ pe ómenii mai bĕtrâni din oraşulŭ nostru: Cine a fostŭ Popasu?... Ce fapte a făcutŭ Popasu?... şi voimŭ afla totŭ adevĕrulŭ. N'avemŭ de câtŭ sĕ ne aruncămŭ ochii în jurulŭ nostru, mai cu semă la şcólele din oraşulŭ nostru, din împrejurimea nóstră, şi ne voimŭ convinge, că cele mai multe din ele suntŭ fapta Popasului, suntŭ meritele Popasului.

Este lucru firescŭ, că tóte acestea Popasu nu le-a pututŭ face singurŭ, că silinţele sale arŭ fi rĕmasŭ zadarnice, décă nu ar fi avutŭ ajutorulŭ de lipsă din partea parochieniloru sĕi, din partea ómenilorŭ din protopopiatulŭ sĕu.

Dér, domnilorŭ şi fraţilorŭ, la ridicarea unei mĕreţe zidiri, ce ar face óre simplii lucrători, décă ar lipsi architectulŭ, décă ar lipsi măestrulŭ, care sĕ-i povăţuéscă pe toţi, sĕ-i încurajeze de toţi?... Şi Popasu a fostŭ conducĕtorulŭ nostru, a fostŭ măestrulŭ nostru.

Lipsa de recunoscinţă faţă cu aceia, cari ni-au făcutŭ bine, este unŭ lucru dejositorŭ pentru ori şi care omŭ cu inima la locŭ, şi cu atâtŭ mai vêrtosŭ pentru unŭ poporŭ întregŭ, pentru unŭ poporŭ, care ţine la demnitatea sa şi care în genere voiesce a trăiască.

Dovadă, că Românii braşoveni nu voiescŭ sĕ se facă vinovaţi de o greşală atâtŭ de mare, este acéstă frumósă sĕrbătóre, adunarea acésta imposantă.

Sĕ urămŭ deci, domnilorŭ şi fraţilorŭ, bĕtrânului episcopŭ alŭ Caransebeşului alesŭ odiniră Metropolitŭ alŭ Românilorŭ din Transilvania şi Ungaria, încă multe dile senine, multe dile pline de totŭ binele şi de tótă fericirea.

Unŭ întreitŭ »Sĕ trăiască!« sĕ rĕsune puternicŭ pentru fostulŭ nostru parochŭ şi protopopŭ şi pentru acei bărbaţi, cari vorŭ călca pe urmele lui!... Sĕ trăiască!

Asuprire scandalósă.

Cetimŭ în „Luminătorulŭ" urmatórele:

„Comuna *Mehala*, fórte aprópe de Timişóra, este una dintre acele nefericite ce, la despărţirea hierarchică de sêrbi, a rĕmasŭ între comunele „*amestecate*", deşi abia suntŭ circa 400 de Sêrbi, faţă de aprópe 2000 de Români. Aceste mii de suflete române îndură grele asupriri şi persecuţiuni dela autoritatea bisericéscă, şi puse suntŭ la cele mai grele *ispite*. Esistă unŭ regulamentŭ specialŭ numitŭ „modus vivendi" statoritŭ încă pe la anulŭ 1869 din partea comisiunilorŭ delegaţionale, spre observare până la finirea procesului de despărţire hierarchică. Dér autorităţile locale şi diecesane sêrbesci nu respecteză acestŭ regulamentŭ. Poporulŭ românescŭ din Mehala nu are preotŭ românŭ, nu aude liturgia română, nu are voiă nici măcarŭ a cânta românesce, nici la înmormântări... Scandalulŭ celŭ mai nou este urmatorulŭ: In diua Pascilorŭ s'a celebratŭ şi învierea şi liturgia esclusivŭ în limba *sêrbéscă*. Va sĕ dică s'a făcutŭ lingşire supremaţiei, er nu mângăere majorităţii credincioşilorŭ, cari au ziditŭ biserica şi susţinŭ biserica, preotŭ şi scóla. Românii au tăcutŭ, nu au disŭ nimicŭ.

In a doua di de Pasci era rêndulŭ ca liturgia sĕ se celebreze în limba română. Poporulŭ se adună la biserică, corulŭ tinerilorŭ plugari români se institue în biserică ca sĕ cânte. Preotulŭ începe a celebra în limba română, eră corulŭ rĕspunde »Amin«. — După acestŭ rĕspunsŭ preotulŭ ese din altarŭ, urcă pe amvonŭ şi ad moniază pe Români: sĕ nu cânte românesce, ci sĕ admită ca „preotulŭ" sĕ celebreze în limba română, éră „strana" sĕ rĕspundă în limba sêrbéscă. Ameninţă pe Români cu închisóre până la trei ani, ii rógă sĕ tacă.... Românii, mai multe sute de capete presenţi, nu respundŭ nimicŭ. Preotulŭ reintră în altarŭ, începe şi cântă in limba română „Christosŭ a înviatŭ", corulŭ românescŭ ii respunde er în limba română „Christosŭ a înviatŭ".... Crima e gata. Preotulŭ încétă a continua liturgia, sĕ desbracă, ese afară, poporulŭ stă uimitŭ, şi rĕmâne a doua di de Pasci — fără liturgiă, fără mângăere sufletéscă!... Pentru ce? Pentru că e românŭ, pentru că nu voesce a remâné şi mai departe sub jugulŭ hierarchiei sêrbesci. Óre când se va fini procesulŭ de despărţire? Bunŭ e Dumnedeu, va resplăti elŭ tuturora pentru tóte".

Necazurile Românilorŭ din Solnocŭ Dobâca.

Din Valea Ciachi-Gârbeului, 14 Aprilie 1887.

Domnule Redactorŭ! Decă vomŭ privi lucrulŭ mai de aprópe, în ţéră póte nicăiri nu vomŭ afla unŭ poporŭ mai bĕtutŭ de sórte, ca şi tocmai în comit. Solnocŭ Dobâca, căci aici elŭ e silitŭ a-şi jertfi crunta sa sudóre şi pe scopuri aiurea necunoscute, de interesŭ străinŭ, e silitŭ în modŭ fórte asupritorŭ. Deci ca plugarŭ ce sunt, spre a clarifica, cumcă din ce cause decade bunăstarea bietului poporŭ pe aici, Vĕ rogŭ sĕ binevoiţi a da locŭ în preţuitulŭ d-vóstre diarŭ la urmatórele:

In susŭ numitulŭ comitatŭ, care e locuitŭ mai numai de Români, capitala e oraşulŭ *Deşiu*. Aici s'a redicatŭ pe punga bietului poporŭ o pompósă casă comitatensă; o casă pentru adăpostirea săracilorŭ în care se interneză mai cu sémă numai Unguri, căci de Români numai rarŭ îşi aducŭ aminte; unŭ teatru unguresců; o grădină de pomăritŭ comitatensă; dela Apahida dealungulŭ Someşului în josŭ până la Deşiu şi de aci cătră Bistriţa cale ferată; dela Zsibó până la Ciachi-Gârbĕu telegrafŭ. Pe lângă aceste anualŭ mai plătimŭ sume considerabile la fondulŭ de pensionare alŭ amploiaţilorŭ dela comitatŭ, alŭ notarilorŭ cercuali şi alŭ învĕţătorilorŭ comunali. Mai plătimŭ după fiă-care florinŭ de dare câte 1% pentru curarea bolnavilorŭ săraci; amŭ mai plătitŭ 1% pentru încvartirarea honvediloru; mai plătesce anualŭ tótă comuna câte 2 - 3 *diare unguresci(!!)* ca sĕ nu fiă silitŭ Kulturegyletulŭ a le cânta „Vecinică amintirea lorŭ". Dela 1 Iuliu a. c. pre lângă sfatulŭ comitatensŭ suntemŭ siliţi a plăti şi dare pentru câni. Apoi mai facemŭ drumuri comitatense şi vicinale, mai poduri şi pe unde nu e lipsă, şi încă totŭ atunci când ar trebui sĕ lucrămŭ câmpulŭ. Ba aici trebue sĕ adaugŭ, că nu e destulŭ cumcă comuna Ciachi-Gârbĕu susţine o scólă care in totŭ respectulŭ prea deplinŭ corespunde destinaţiunei sale, ci e silită a *mai sucurge cu 5% şi la susţinerea scólei de stată* redicate în spinarea aceleia.

Ce e dreptŭ în acestŭ modŭ asupritorŭ acestŭ comitatŭ — singurŭ numitŭ comitatulŭ de modelŭ (mintavármegye) în tótă Transivania — a ajunsŭ la înflorire. Insĕ bietulŭ poporŭ românŭ, ale cărui vite, cai, oi, porci şi bucate de doi ani încóce numai cu preţulŭ de jumătate s'au plătitŭ, şi care pe lângă tóte aceste a trebuitŭ sĕ rĕspundă darea grea şi increstaturile comunale fără margine totŭ cu esecuţiuni desĕvêrşite prin deregĕtori nepăsători de sórtea lui, prin atari mĕsuri nemilóse a veştejitŭ devenindŭ pe unele locuri la cea mai desperată sórte!!!

Urmările isvorite însĕ din acéstă împregiurare fatală suntŭ fórte triste, căci ruinându-se bunăstarea poporului şi fiindŭ elŭ astfelŭ silitŭ a âmbla flămêndŭ şi golŭ, de aci numai se póte esplica, că deşi prin luna lui Februariu a. c. vêntulŭ şi frigulŭ abia s'a urcatŭ la 10—12 graduri în regiunea nóstră, totuşi aprinderea de plumâni ce a grasatŭ a avutŭ unŭ secerişŭ mănosŭ, culegêndu-şi victimele sale totŭ din clasa celorŭ ajunşi la sĕrăcia.

Dér prin casurile de mórte deveni şi o mulţime de prunci lipsiţi de braţulŭ părintescŭ în cea mai fragedă a lorŭ vêrstă, şi óre nu mai bine arŭ merita acestia o mĕsură de filantropiă din partea celorŭ puşi în fruntea aşa numitului comitatŭ de modelŭ? Ba da; însĕ e vorba de sórtea Româniloru, care nu încape în inimile împetrite ale Kulturegyletiştilorŭ dela cârma comitatului, că ei nu se sciu insufleţi şi nu deschidŭ lădile comunale decâtŭ pentru teatru unguresců şi alte scopuri de ale lorŭ!

Aci însĕ mĕ abatŭ puţinŭ. In Ciachi Gârbou încă au rĕposatŭ mulţi ómeni sĕrăciţi, ba încă şi 4 cerşitori streini, dintre cari unulŭ tocmai de curêndŭ. Acesta a fostŭ unŭ soldatŭ bolnăvitŭ în o bătăliă, dér' cumcă de unde e, nu s'a pututŭ constata, căci la elŭ nu s'au aflatŭ documente, ci numai o medaliă cu inscripţiunea: 2 Decz. 1873. Pe acest'a prohodindu-lŭ preotul localŭ pre lângă 8 musicanţi se petrecu la mormêntŭ, unde foştii soldaţi din locŭ deteră şi salve de împuşcături. Acéstă întêmplare numai pentru aceea o aducŭ înainte, că în legătură cu ea trebue sĕ laude pe D. preotŭ Draganŭ, căci nu face distingere între cerşitoriu şi bogatŭ, ci pre toţi cu acele-aşi ceremonii cuviincióse ii înmormêntéză; dér' laudŭ şi pre D. Ioanŭ Şandorŭ, care şi de cerşitorii străini încă se îngrijesce ca sĕ fiă în modŭ cuvenitŭ înmormântaţi; ér' de altă parte trebue sĕ accentuezŭ aci, că pe la noi şi décă piere de fóme şi nu are nici sdrenţe nefericitulŭ, totuşi nu e iertatŭ cerşitulŭ în vigórea unui statutŭ comitatensŭ, deşi nici opritorii nu-şi batŭ capulŭ ca sĕ se ofere ajutóre celorŭ lipsiţi de ele.

Dér' sĕ trecŭ éră-şi la obiectŭ! Pe lângă premisele mĕsuri asupritóre ale celorŭ dela cârma comitatului, decadinţă materială a poporului se accelereză şi prin concurinţa unorŭ cause ce insu şi şi le priciuescŭ.

Poporulŭ nostru după ce cu an. 1848 a resăritŭ şi pentru elŭ sórele libertăţii — care adi în multe privinţe e numai pe hârtiă — şi prin aceea că a pututŭ dispune liberŭ cu ale sale a începutŭ a uita că e chiematŭ a trăi din unsórea pământului, căci impretinindu-se cu lenevirea, acésta îlŭ provocă pe rendŭ a-şi risipi moşia, dându-o mai pe nimica, neprecumpĕnindŭ în pripă ce póte ajunge aceea mai târdiu. Ba cu acestŭ rĕu s'a

asociatŭ şi altulŭ. In poporŭ s'a încuibatŭ şi alcoolulŭ pe care înecatŭ fiindŭ elŭ în valurile cumplitelorŭ necazurĭ, ca sĕ-şĭ mai uite de sórtea s'a desperată până la deliriu, îlŭ întrebuinţéză. Incâtŭ am dreptŭ aci dovedesce împrejurarea, că nu arareorĭ trebue sĕ audimŭ tocmai din gura poporului: Sĕ bemŭ şi sĕ mâncămŭ veselindu-ne până ce avemŭ rêndŭ, căcĭ şi aşa nu scim ceasulŭ cândŭ totŭ vorŭ culege ce bietă avemŭ în dărĭ şi alte nevoi, şi aşa baremĭ atâta sĕ cunóscemŭ din crunta nóstră sudóre!

Cei ce dispunŭ cu sórtea poporului pe la noi însĕ nimicŭ nu cugetă despre acésta stare a lucrului. Ei vĕdendu lŭ bătendŭ cărciumele ilŭ presupunŭ fericitŭ, căcĭ cugetă, că decă n'ar ave mijlóce nu ar face-o. Der lipsindŭ mĕsurile infrênĕtorie, estirparea acestui contagiu ce cu braţŭ de smeu îmbrăţoşeză poporulŭ, acum şi cu cele mai marĭ jertfe e numai forte anevoiósă. De aci însĕ isvorescŭ multe rele, căcĭ înmulţându-se cârciumele încâtŭ se află în totŭ dealulŭ, la totă móra, er în comune câte 5—6, ba tocmai după culesulŭ bucatelorŭ şi câte 8—10 tóte bine cercetate, şi după ce cârciumarii meşteşugândŭ cu specii otrăvitóre ca care de care sĕ amăgéscă mai mulţĭ la sine, emulândŭ in eftinirea beuturei afurisite, şi după ce deşi e interdisŭ a oferi mai mare creditŭ decâtŭ de 2 fl. totuşĭ cârciumarii dau, pe care apoi numai după 2—3 anĭ ilŭ încaséză urcatŭ cu spese procesuale şi 25—50% ba dupăce vendarea se face şi pe bucate şi anume: pentru o metreţă mare de cucuruzŭ sfĕrêmitŭ oferindu-se numai 3—4 litre er pe 100 cucuruzŭ carĭ în preţŭ micŭ ajungŭ 1 fl. căpĕtându-se numai o litră. Étă pe lângă ruinarea sĕnătăţii şi demoralisare în ce chipŭ se stórce şi punga bietului poporŭ. Aci bine se însemnămŭ că: „Decă n'ar fi gasda de hoţĭ, nu ar esista nicĭ hoţĭ!“

Ce e dreptŭ, nefericirea ce provine de aicĭ însuşĭ poporulŭ şĭ-o croesce, căcĭ e nepriceputŭ şi inconsciu de interesele sale; şi fiindŭ lipsitŭ şi de conducĕtorĭ binevoitorĭ şi conscii în chiămarea de a-lŭ sfătui sĕ fiă sirguinciosŭ şi cruţătorŭ, eu după ce am auditŭ, că statulŭ ar lua în mânile sale monopolulŭ de vinarsŭ, numai aci aşĭ afla încâtva salvare pentru elŭ, deórece statulŭ nu ar puté suferi abusurile practicate până acum in monopolisarea vinarsului, că atuncĭ pe sine s'ar ruina. Insĕ timpulŭ acela nu se vede a fi aprópe. Şi aşa nu-mĭ stă înainte altŭ mijlocŭ, decâtŭ a apela la dd. preoţĭ şi învĕţătorĭ, rugându-i susŭ şi tare, că după ce prin şcolĭ au terenŭ destulu de îndemânaticŭ, şi după ce rĕulŭ a străbătutŭ tóte etăţile poporului nerĕmânendŭ feriţĭ nicĭ pruncii nevinovaţĭ, sĕ lapede nepăsarea şi sĕ influinţeze prin şcólele ce le avemŭ la disposiţiunea nóstră a escita ura în contra acestei otrave!

Dér după ce nicĭ estirparea acestui rĕu nu póte singură sĕ ne mântue şi deórece în contactŭ mai de aprópe cu poporulŭ numai pe dênşii ii avemŭ, ar fi timpulŭ ca unii ce încă suntŭ avisaţĭ a trăi şi din economiă, că învĕrtindŭ instrucţiunea şi în sfera afacerilorŭ economice, sĕ adopteze în aceste o procedură mai practică şi basată pe principiile esperinţelorŭ moderne, şi sĕ împretinéscă cu acésta şi pe poporŭ, căcĭ acum, când pămêntulŭ s'a înpuţinatŭ şi grăsimea lui încă a scădutŭ cu praxă din moşĭ strămoşĭ îmbunătăţirea sórtei lui nu se póte înainta.

Aci ar fi la locŭ sĕ accentuezŭ avantagiele comasaţiunilorŭ, căcĭ e aci timpulŭ în care acele în tóte comunele se vorŭ sĕvêrşi pe rêndŭ, însĕ cu acéstă cestiune precum şi cu modurile de precauţiune referitóre la evitarea daunelorŭ ce ar pute proveni din nesocotinţă s'au ocupatŭ încă şi în acestŭ diarŭ alţĭ bărbaţĭ mai esperţĭ; şi aşa mie în interesulŭ poporului nu-mĭ rĕmâne, decâtŭ sĕ-i servescŭ cu o deslusire ce practisându-o mie totdéuna mĭ-a succesŭ peste aşteptare.

(Va urma.)

Braşovŭ, Aprilie 1887.

In Nr. 36 alŭ „Telegr. Românŭ“ a apărutŭ o corespondenţă subscrisă: „Unŭ deputatŭ sinodalŭ“, care descrie decursulŭ sinodului protopopescŭ din tractulŭ gr. or. alŭ Treiscaunelorŭ. Sciindŭ că în Augustinŭ nu se află nicĭ o persónă, care sĕ scrie o asemenea corespondenţă, — îmĭ vine sĕ dicŭ ce a disŭ patriarchulŭ jidovescŭ Isac când l'a înşelatŭ fiiulŭ sĕu Iacob, că „mânile suntŭ ale lui Esau, er glasulŭ cu adevĕratŭ este alŭ lui Iacob.“ Ca unulŭ, care mĭ-am câştigatŭ puţină cunoscinţă despre raporturile de prin Trei Scaune în interesulŭ adevĕrului premitŭ, că prin Trei Scaune *unŭ felŭ sĕ scrie şi altfelŭ sĕ lucră.*

Se dice că căsătoriile legale se înpuţinéză pe di ce merge, înmulţindu-se concubinatele. Şi eu credŭ că aşa va şi fi. Mĭ-a venitŭ însĕ înaintea ochilorŭ din întêmplare unŭ cerculară alŭ P. Protopopŭ Dimitrie Coltofeanu tipăritŭ în tipografia lui Szabo Albert din Kezdi-Oşorheiu sub nr. 480 datatŭ: Breţcu, 26 Sept. 1886 în care se dice:

„In înţelesulŭ disposiţiunilorŭ superióre, avêndŭ a funcţiona pentru viitorime oficiulŭ protopresbiteralŭ în opidulŭ centralŭ Sepsi Szentgyörgy, prin acésta se aduce la cunoscinţa publicului tractualŭ, că dela 1-ma Octombre a. c. începêndŭ, cancelaria oficiului protopresbiteralŭ se va deschide în opidulŭ numitŭ S. Szt.-györgy, în casele d-lui Mateovics (Csikiutcza Nro. 303) lângă piaţa centrală. Primindŭ acestŭ anunciu, on. oficii parochiale iau şi însărcinarea a-lŭ publica la proxima Duminecă în biserică în întregulŭ sĕu cuprinsŭ servindŭ spre scire şi strictă conformare: că precum funcţionarea oficiului protopresbiteralŭ din acéstă comună se pretinde din motive de inlesnire a administraţiunei bisericescĭ şi faţă de partide, — totŭ aşa adresarea hârtiilorŭ oficióse, ca şi *presentarea părţilorŭ în tóte afacerile ce le au cu protopopulŭ (înţelegêndu-se cu deosebire licenţiile de cununiă) devine indispensabile a se face la loculŭ numitŭ alŭ oficiului şi în persóna părţilorŭ interesate, ér nu ca până aci numai prin mijlocirea postei.* Dilele de oficiu vorŭ fi tóte cele de preste sĕptĕmână, afară de Sâmbăta şi Dumineca, când mai de regulă vorŭ fi în Breţcu“.

Ce se dispune în acestŭ cerculară póte înţelege orĭ cine. Asupra mea însĕ pasagiulŭ din urmă a făcutŭ acea impresiune, că acéstă mĕsură par'că ar fi făcutŭ sĕ contribue la împuţinarea căsătoriilorŭ legale şi la înmulţirea concubinatelorŭ.

Décă odată s'a dispusŭ a se presenta părţile în persónă, pentru ce nupturienţii, carĭ plătescŭ mai multŭ decâtŭ taxa protopopéscă, se dispenséză a se presenta în persónă înaintea protopresbiterului?! Caute autoritatea bisericéscă a cerceta causa, căcĭ merită, deórece organele subalterne nu 'şĭ sciu apĕra sfera de activitate faţă c'unŭ astfelŭ de cerculară, care décă nu le spune curatŭ în faţă, că nu suntŭ demne de chiămarea lorŭ, apoí indirectŭ le spune, că capulŭ tractului nu are încredere în ele, căcĭ nu sciu séu nu vorŭ sĕ'i relateze adevĕrulŭ — şi după norma acésta ar putea pretinde şi Preaveneratele Consistóre diecesane şi metropolitane sĕ se presente nupturienţii înaintea oficiilorŭ lorŭ şi atuncĭ preafiresce că s'ar mai împuţina căsătoriile legale şi mai tare!

Se mai recunósce în corespondenţă, că *spesele divorţiale suntŭ enorme.* Sĕ se enumere casurĭ speciale spre a se sci câte se pretindŭ şi de cine?! căcĭ décă ar fi destule cause de divorţatŭ, trebue sĕ fiă o causă ce le împedecă! Óre nu le împedecă tocmai împrejurarea, că d-nulŭ protopopŭ în dilele de Duminecĭ este în celălaltŭ punctŭ estremŭ alŭ tractului în Breţcu, care este depărtatŭ de Augustinŭ, tocmai precum e depărtatŭ Braşovulŭ de Sibiiu? Şi décă acum, când reşedinţa e în centru, suntŭ casurĭ de plângerĭ pentru depărtare de câte 80 de kilometri apoi când depărtarea se va duplifica şi va fi de 150 de kilometri, apoi atuncĭ se póte óre cugeta că vorŭ fi mai puţine plângerĭ pentru depărtare?

De aceea orĭ ce se lucră cu acestŭ tractŭ sĕ se lucre înţelepţesce, avêndu-se în vedere mai întâiu totalitatea şi sĕ nu se dea credĕmêntŭ astorfelŭ de corespondenţe făcute la comandă. Décă salarulŭ de 7—8 sute de florinĭ e pentru unŭ protopopŭ nesuficientŭ, apoi pentru unŭ preotŭ cum este de ajunsŭ unŭ venitŭ de 2—3 sunte şi încă se pretinde dela elŭ a merge înaintea protopopului de a duce protocólele în persónă spre a nu-i rĕmâné cumva vre unŭ crucerŭ spre a'şĭ puté cresce vre unŭ copilŭ la şcólă! Intre Românĭ salare grase sĕ nu caute nimenĭ şi astfelŭ nicĭ protopopulŭ Trei Scaunelorŭ căcĭ chiar prelaţii noştri încă nu au salarii mai marĭ ca cum au unii parochĭ romano-catolicĭ, decĭ trebue întinsŭ câtŭ iţĭ ajunge plapoma căcĭ prin acésta se cunósce Românulŭ, că scie trăi cu puţinŭ!

Natanailŭ.

Convocare.

In urma conclusului adusŭ de comitetulŭ de acţiune alŭ alegĕtorilorŭ românĭ din comitatulŭ Braşovului în şedinţa sa de astădĭ, subsemnatulŭ am onorulŭ a convoca prin acésta pe toţĭ alegĕtorii românĭ din acestŭ comitatŭ la o conferinţă electorală, ce va avea locŭ Duminecă în 1-a Maiu a. c. st. n. în sala otelului Nr. 1 din Braşovŭ la órele 2 p. m.

Obiectele de pertractatŭ vorŭ fi:

a) Reconstituirea comitetului de acţiune.

b) Alegerea a 8 membrii, carĭ sĕ ia parte la conferinţa tuturorŭ alegĕtorilorŭ dietalĭ românĭ din ţéră.

Braşovŭ, în 26/14 Aprilie 1887.

Cu distinsă stimă

Oct. Sorescu, preşed.

Convocare.

Din însărcinarea comitetului electoralŭ centralŭ alŭ comitatului Alba inferióră d-to 23 Aprilŭ a. c. alegĕtorii românĭ din cerculŭ electoralŭ alŭ *Murĕşŭ-Uiórei* se conchiamă pe 4 Maiu st. n. a. c. la 10 óre a. m. la o conferinţă, care se va ţiné în Murĕşiu-Uioră.

Obiectele vorŭ fi: întregirea clubului electoralŭ de cercŭ şi alegerea delegaţilorŭ la conferinţa electivă generala ţinêndă în Sibiiu.

Sperămŭ şi contămŭ la interesarea inteligenţei române.

Murĕşiu-Uióra, in 25 Aprilie 1887.

Ioanŭ Moldovanŭ. *Nicolau Simu.*

Convocare.

Alegĕtorii din cerculŭ electoralŭ alŭ *Iecei*, ţinĕtorŭ de comitatulŭ Coşocnei, suntŭ invitaţĭ a se înfăţişa pe 4 Maiu a. c. stilŭ nou la o conferinţă în causa alegerilorŭ proxime după amédădi la 2 óre în *Sângeorgiulŭ de Câmpiă.* Obiectulŭ principalŭ va fi: alegerea a 2 delegaţĭ la conferinţa generală ce se va ţiné în 7 Maiu a. c. în Sibiiu. Alegĕtorii dintr'o comună se potŭ representa prin unulŭ séu doi alegĕtorĭ provĕduţĭ cu plenipotenţă în ordine.

Sângeorgiu de Câmpiă, în 22 Apr. 1887.

Andreiu Voda. *Ludovicŭ Simonŭ.*

Invitare. Subscrisulŭ înv. gr. c. din opidulŭ Coşiocna aducŭ la cunoscinţa multŭ onoratului publicŭ, cumcă anulŭ trecutŭ şi eu am fostŭ la cursulŭ de industriă de casă, aurăritŭ şi coloritŭ, ţinutŭ în comuna S.-Jude comitatulŭ Solnocŭ-Dobêca, trămisŭ fiindŭ pre spesele tractului de către prea stimatulŭ d. Ioane Hossu, protopopŭ gr. cat. alŭ tractului Coşiocnei. şi mĭ-am însuşitŭ în aşa mĕsură industria de casă, aurăritulŭ şi coloritulŭ, încâtŭ mĕ aflu aptŭ şi deplinŭ destru a deschide unŭ cursŭ din 1 Iuniu până în 1 Iuliu a. c. st. n. nu numai cu invĕţătorii din acestŭ tractŭ, ci şi cu alţĭ fraţĭ învĕţătorĭ din alte tracte. Propunerile vorŭ fi: facerea a totŭ felulŭ de coşiercĭ din spetezŭ precum şi din răchiţele, împletirea pălărielorŭ din paiă şi pipirigŭ, aurăritulŭ şi coloritulŭ.

Doritorii de a participa la acestŭ cursŭ, au de a se însinua la subscrisulŭ cu 2 sĕptĕmânĭ înainte de terminulŭ susŭ amintitŭ, sub următórele condiţiunĭ: pentru propunere 2 fl. v. a., pentru materialŭ 2 fl., pentru aurăritŭ şi coloritŭ, carĭ vorŭ voi sĕ înveţe şi aceste douĕ, 5 fl. v. a.

Simionŭ Vĕrfu,
învĕţătorŭ.

SCIRĬ TELEGRAFICE.

(Serv. part. a »Gaz. Trans.«)

BERLINŬ, 26 Aprilie. — Reichstagulŭ a trimisŭ creditele suplimentare la comisiune.

LONDRA, 26 Aprilie. — In camera comunelorŭ a declaratŭ guvernulŭ, că seminţia revoltată Ghilzais a fostŭ de repeţite orĭ bătută de trupele Emirului Afganistanului.

SOFIA, 26 Aprilie, — Regenţa a contractatŭ unŭ împrumutŭ de 15 milióne francĭ cu un grupŭ de capitalişti englezĭ. — Pórta a hotărîtŭ sĕ revóce pe Riza-bey.

Telegramă part. a „Gaz. Trans«.

CARANSEBEŞŬ, 25 Aprilie*). — Caransebeşulŭ e în mişcare ca niciodată. Diecesa întrégă e îmbrăcată în haine de sĕrbătóre din incidentulŭ iubileului preoţiei de 50 de anĭ a Prea Sânţiei Sale episcopului Ioanŭ Popasu. Erĭ séra conductŭ de torţe împuitorŭ, imnulŭ Prea Sânţiei Sale a fostŭ cântatŭ de tóte corurile. Episcopulŭ iubilarŭ întonà în discursulŭ sĕu darulŭ pentru Românii greco-orientalĭ din Ungaria şi Transilvania alŭ statului organicŭ sancţionatŭ de Majestatea Sa Impĕratulŭ şi Regele Franciscŭ Iosifŭ I. Adĭ archiereulŭ iubilarŭ fu condusŭ cu pompă rară la catedrală, unde Prea Sânţia Sa episcopulŭ Aradului Meţianŭ celebrà cu asistenţă strălucită sânta liturgiă. Urmà apoi presentarea numĕróselorŭ deputaţiunĭ. La órele 3 p. m. prândŭ festivŭ, în fruntea mesei ilustrulŭ iubilarŭ, la 300 óspeţĭ între carĭ mulţĭ din fruntaşii diecesei, preoţĭ şi mirenĭ. Bucuriă generală. Deséră corurile dau concertŭ festivŭ.

DIVERSE.

Unŭ îndoitŭ omorŭ. — „Lampa“ din Brăila relatéză următórele: In diua de 23 Martie trecutŭ, douĕ omorurĭ s'au întêmplatŭ în comuna Mihaiu-Bravu din acestŭ judeţŭ. Unŭ Grecŭ, anume Mihale D. Manole, care ţiné o cârciumă pe numele unui Românŭ, Badea Stănescu, fiindŭ datorŭ la primăriă nisce banĭ a fostŭ chiămatŭ de consilierulŭ Bucurŭ Stănescu ca sĕ mérgă la primăriă sĕ se înţelegă cu primarulŭ. Greculŭ opuindu-se şi insultândŭ pe consilierŭ, acesta ii spuse, că chiamă pe miliţienĭ şi îlŭ va duce cu forţa. Atuncĭ Greculŭ scóte unŭ cuţitŭ dela brêu şi lovesce cu dênsulŭ pe consilierŭ, care cade aprópe mortŭ. Apoi ajutatŭ de alţĭ doi tovarăşĭ totŭ grecĭ, ia pe rănitŭ şi îlŭ tărăsce în cârciumă încuindŭ uşile. Câţiva sătenĭ observândŭ acésta din depărtare se alarmeză, vinŭ înaintea cârciumei, spargŭ uşile şi intrândŭ înăuntru găsescŭ pe consilierŭ sângerândŭ aprópe fără viéţă. In indignarea lorŭ, sătenii, după ce ducŭ pe rănitŭ acasă, se răpedŭ asupra Grecului Mihale şi-lŭ omóră prin bătaiă, ér consilierulŭ rănitŭ a încetatŭ şi elŭ din vieţă după douĕ óre.

---

*) Telegrama acésta sosindu-ne numai la $6^{3}/_{4}$ séra n'a mai putută fi publicată în numĕrulŭ de erĭ. — Red.

Rectificare. In Nr. de erĭ (81), rêndulŭ 3 dela începutulŭ articulului de fondŭ, sĕ se citéscă: între cabinetele din *Berlinŭ şi Parisŭ*, în locŭ de Berlinŭ şi Petersburgŭ.

Editorŭ: Iacobŭ Mureşianu.
Redactorŭ responsabilŭ Dr. Aurel Mureşianu

Cursulŭ la bursa de Viena

din 25 Aprilie st. n. 1887.

Rentă de aurŭ 5%	101.—
Rentă de hârtiă 5%	88 25
Imprumutulŭ căilorŭ ferate ungare	149 50
Amortisarea datoriei căilorŭ ferate de ostŭ ung. (1-ma emisiune)	98.—
Amortisarea datoriei căilorŭ ferate de ostŭ ung. (2-a emisiune)	127 20
Amortisarea datoriei căilorŭ ferate de ostŭ ung. (3-a emisiune)	115 75
Bonurĭ rurale ungare	104.40
Bonurĭ cu cl. de sortare	104.25
Bonurĭ rurale Banat-Timișŭ	104.50
Bonurĭ cu cl. de sortare	104 25
Bonurĭ rurale transilvane	104 50
Bonurĭ croato-slavone	104.50
Despăgubire p. dijma de vinŭ ung.	98.75
Imprumutulŭ cu premiu ung.	119 50
Losurile pentru regularea Tisei și Segedinului	124 25
Renta de hârtiă austriacă	81.15
Renta de arg. austr.	82.35
Renta de aurŭ austr.	113 26
Losurile din 1860	135.25
Acțiunile băncel austro-ungare	877 —
Act. băncel de creditŭ ung.	286 20
Act. băncel de creditŭ austr.	282.15
Argintulŭ —.— Galbinĭ împărătescĭ	5 99
Napoleon-d'orĭ	10.05
Mărcĭ 100 imp. germ.	62 35
Londra 10 Livres sterlinge	126.70

Bursa de Bucurescĭ.

Cota oficială dela 11 Aprilie st. v. 1887.

	Cump.	vênd.
Renta română (5%)	90½	91—
Renta rom. amort. (5%)	93¾	94½
» convert. (6%)	87—	87½
Împr. oraș. Buc. (20 fr.)	34—	36—
Credit fonc. rural (7%)	103¼	103¾
» „ „ (5%)	87½	88—
» » urban (7%)	100½	101—
» » » (6%)	93—	93—
» » » (5%)	83¼	84¼
Banca națională a României 500 Lei	——	——
Ac. de asig. Dacia-Rom.	——	——
» » » Națională	——	——
Aurŭ contra bilete de bancă	17.—	17.50
Bancnote austriace contra aurŭ	2.00	2.01

Cursulu pieței Brașovŭ

din 26 Aprilie st. n. 1887.

Bancnote romanescĭ	Cump.	8.50	Vend.	8 52
Argint românesc	»	8.45	»	8.48
Napoleon-d'orĭ	»	10.02	»	10.05
Lire turcescĭ	»	11.41	»	11.44
Imperialĭ	»	10.41	»	10.44
Galbenĭ	»	5 94	»	5.98
Scrisurile fonc. »Albina« 6%	»	101.—	»	102.—
„ » „ 5%	„	98.—	»	99.—
Ruble Rusescĭ	»	112.—	»	113.—
Discontulŭ	»	7—10% pe anŭ.		

4203/1886. t. k. sz.

Árverési hirdetményi kivonat.

A fogarasi kir. járásbiróság mint tkvi hatóság közhirré teszi, hogy a dragusi görög keleti egyház végrehajtatonak Codru Mária szül. Scurtu végrehajtást szenvedő elleni 83 frt. tőkekövetelés és járulékai iránti végrehajtási ügyében a brassói kir. törvényszék (a fogarasi kir. járásbiróság) területén lévő Dragus községében fekvő

a dragusi 28. tjkvben A †.

49.	hr. szám ingatlanra	24	frt.
664.	„ „ „	4	„
675. és 676.	hr. sz. „	12	„
700. 701.	„ „ „	7	„
710.	hr. sz. „	28	„
883.	„ „ „	6	„
1203.	„ „ „	2	„
1710. 1720:	hr. sz. „	2	„
1782.	hr. sz. „	3	„
1931.	„ „ „	3	„
1954.	„ „ „	2	„
1957/1.	„ „ „	2	„
2594.	„ „ „	9	„
2613.	„ „ „	5	„
3027.	„ „ „	1	„
3165.	hr. sz. ingatlanra	2	frt.
3311.	„ „ „	7	„
3722.	„ „ „	9	„
3794.	„ „ „	3	„
4068.	„ „ „	9	„
4120.	„ „ „	12	„
4441.	„ „ „	36	„
4527.	„ „ „	6	„
4529.	„ „ „	8	„
5387.	„ „ „	18	„
5762.	„ „ „	12	„
5917.	„ „ „	3	„
5978. és 5979	hr. sz. „	8	„
6010,	hr. sz. „	12	„
6153. 6166/39	hr. sz. „	7	„
6210.	hr. sz. „	6	„
6225.	hr. sz. ingatlanra	3	frt.
6366.	„ „ „	7	„
6497.	„ „ „	3	„
6730.	„ „ „	10	„
7109.	„ „ „	6	„
7314.	„ „ „	1	„
7379/2. 7380	hr. sz. „	8	„
7412.	hr. sz. „	3	„
7967.	„ „ „	4	„
7977.	hr. sz. ingatlanra	27	frt
8274.	„ „ „	16	„
8280.	„ „ „	6	„
9378/178.	hr. sz. „	4	„
9378/221.	„ „ „	3	„
9379/314.	„ „ „	4	„
9378/672.	„ „ „	3	„
9378/686.	„ „ „	3	„

ezennel megállapitott kikiáltási árban az árverest elrendelte, és hogy a fennebb megjelölt ingatlanok az 1887. évi Majus hó 17-ik napján délelőtti 9 órakor Dragus község házánál megtartandó nyilvános árverésen a megállapitott kikiáltási áron alul is eladatni fognak.

Árverezni szándékozók tartoznak az ingatlanok becsárának 10%-át készpénzben, vagy az 1881: LX. t. cz. 42. §-ban jelzett árfolyammal számitott és az 1881. évi November 1-én 3333. szám a kelt igazságügyminiszteri rendelet 8. §-ában kijelölt óvadékképes értékpapirban a kiküldött kezéhez letenni, avagy az 1881: LX. t. cz. 170. §. értelmében a bánatpénznek a biróságnál előleges elhelyezéséről kiállitott szabályszerü elismervényt átszolgáltatni.

Kelt Fogaras, 1886. évi Oktomber hó 18-ik napján.

A fogarasi kir. járásbiróság mint tkkvi hatóság.

Nagy Lajos,
kir. albiró.

Mersulŭ trenurilorŭ

Valabilŭ dela 1 Octomvre st. n. 1886.

pe linia **Predealŭ-Budapesta** și pe linia **Teiușŭ-Aradŭ-Budapesta** a calei ferate orientale de statŭ reg. ung.

Predealŭ-Budapesta

	Trenu de persóne	Tren accelerat	Trenŭ omnibus	Trenŭ omnibus
Bucurescĭ	—	—	—	7.30
Predealŭ	—	—	—	1.14
	—	—	—	—
Timișŭ	—	—	—	1.45
Brașovŭ	—	—	—	—
	7.47	—	4.16	2.32
Feldióra	8.24	—	5.02	—
Apatia	8 51	—	5 43	—
Agostonfalva	9.14	—	6.15	—
Homorodŭ	9.51	—	7.06	—
Hașfaleu	11.08	—	8.52	—
Sighișóra	11.29	—	9.19	—
	11.26	—	9.31	—
Elisabetopole	12.00	—	10.16	—
Mediașŭ	12.29	—	10 57	—
Copșa micŭ	12.44	—	11.19 11.31	—
Micăsasa	1.05	—	11.52	—
Blașiu	1.34	—	12.31	—
Crăciunelŭ	1.46	—	12.48	—
Teiușŭ	2.09	—	1.22	—
Aiudŭ	2.39	—	2.18	—
Vințulŭ de susŭ	3.01	—	2.48	—
Uióra	3.08	—	2.56	—
Cucerdea	3.14	—	3 64	—
Ghirișŭ	3.53	—	4.51	—
Apahida	5.10	—	5 28	—
Clușiu	5.30	—	5 56	—
	—	6.03	—	8.00
Nedeșdu	—	6.21	—	8.36
Ghirbĕu	—	—	—	9.02
Aghirișŭ	—	—	—	9.32
Stana	—	—	—	10.11
Huiedinŭ	—	7.14	—	10.5
Ciucia	—	7.43	—	12 16
Bucia	—	—	—	12.50
Bratca	—	—	—	1.21
Rév	—	8.22	—	2.02
Mező-Telegd	—	8.48	—	3.06
Fugyi-Vásárhely	—	—	—	3.38
Várad-Velinţe	—	—	—	3.54
Oradia-mare	—	9.13	—	4.05
	—	9.18	10.55	4.50
P. Ladány	—	10.38	1.23	7.28
Szolnok	—	12.20	3.24	—
Buda-pesta	—	2.15	10.05	—
Viena	—	—	2.15	—
	—	8.00	6.05	—

Budapesta—Predealŭ

	Trenŭ de pers.	Tren accelerat	Trenŭ omnibus	Trenŭ de persóne	Trenŭ omnibus
Viena	11.10	—	—	—	—
Budapesta	7.40	2.—	3.10	6.20	8.00
Szolnok	11.05	3.58	7.38	9.34	11.40
P. Ladány	2 02	5.28	5 40	11.26	2.31
Oradea mare	4.12	6.58	9.14	1.38	—
Várad-Velencze	—	—	9.24	2.06	.
Fugyi-Vásárhely	—	—	9 41	2 17	—
Mező-Telegd	—	7.33	10.19	2.40	—
Rév	—	8.04	11.38	3.24	—
Bratca	—	—	12.18	3.47	—
Bucia	—	—	12.54	4.07	—
Ciucia	—	8.58	1.57	4.33	—
Huiedin	—	9.28	3.11	5.15	—
Stana	—	—	3.40	5.34	—
Aghiriș	—	—	4.15	5.55	—
Ghirbĕu	—	—	4.36	6.07	—
Nedeșdu	—	—	4.58	6.24	—
Clușiu	—	10.28	5.26	6.43	—
	11.00	—	—	—	7.08
Apahida	11 19	—	—	—	7.36
Ghiriș	12 30	—	—	—	9.06
Cucerdea	1.01	—	—	—	9.53
	1.06	—	—	—	10.—
Uióra	1.13	—	—	—	10.09
Vințulŭ de susŭ	1.20	—	—	—	10.19
Aiudŭ	1.41	—	—	—	10.48
Teiușŭ	2.00	—	—	—	11.14
Crăciunelŭ	2 35	—	—	—	12.12
Blașŭ	2.48	—	—	—	12.30
Micăsasa	3.20	—	—	—	1.12
Copșa mic	3 36	—	—	—	1.32
Mediașŭ	4.00	—	—	—	2.18
Elisabetopole	4.35	—	—	—	3.03
Sigișóra	5.12	—	—	—	3.49
Hașfaleu	5.37	—	—	—	4.28
Homorod	7.02	—	—	—	6.16
Agostonfalva	7.43	—	—	—	7.06
Apatia	8.11	—	—	—	7.46
Feldióra	8.41	—	—	—	8.25
Brașovŭ	9.21	—	—	—	9.15
	—	—	1.55	—	—
Timișŭ	—	—	2.53	—	—
Predealŭ	—	—	—	—	—
	—	—	3.28	—	—
Bucurescĭ	—	—	9.35	—	—

Nota: Órele de nópte suntŭ cele dintre liniile gróse.

Teiușŭ-Aradŭ-Budapesta

	Trenŭ omnibus	Trenŭ omnibus	Trenŭ de persóne
Teiușŭ	11.24	—	2.40
Alba-Iulia	11.39	—	3.14
Vințulŭ de josŭ	12.30	—	4.22
Șibotŭ	12.52	—	4.50
Orăștia	1.01	—	5.18
Simeria (Piski)	2.03	—	5.47
Deva	2 52	—	6.35
Branicĭca	3.23	—	7.02
Ilia	3.55	—	7.28
Gurasada	4.08	—	7.40
Zam	4.25	—	8.11
Soborșin	5 30	—	8.46
Bĕrzova	5.56	—	9.33
Conopŭ	6.27	—	9.53
Radna-Lipova	6.47	—	10 27
Paulișŭ	7.28	—	10.42
Gyorok	7.43	—	10.58
Glogovațŭ	7.59	—	11.25
Aradŭ	8.28	—	11.39
Szolnok	8.42	—	4.52
	—	—	5.12
Budapesta	—	—	8.20
Viena	—	—	6.05

Budapesta-Aradŭ-Teiușŭ.

	Trenŭ de persóne	Trenŭ de persóne	Trenŭ omnibus
Viena	11.10	12.10	—
Budapesta	8.20	9.05	—
Szolnok	11.20	12.41	—
	4.10	5.45	—
Aradŭ	4.30	6.—	7.04
Glogovațŭ	4 43	6.13	7.22
Gyorok	5 07	6.38	7.58
Pauliș	5.19	6.51	8 17
Radna-Lipova	5.41	7.10	8 36
Conopŭ	6 09	7.37	—
Bĕrzova	6.28	7.55	—
Soborșin	7 25	8.42	—
Zam	8.01	9.12	—
Gurasada	8 34	9.41	—
Ilia	8 55	9.58	—
Branicĭca	9 19	10.17	—
Deva	9 51	10.42	—
Simeria (Piski)	10.35	11.07	—
Orăștiă	11.11	11.37	—
Șibotŭ	11.43	12.—	—
Vințulŭ de josŭ	12 18	12.29	—
Alba-Iulia	12 36	12.46	—
Teiușŭ	1.29	1.41	—

Aradŭ-Timișóra

	Trenŭ omnibus	Trenŭ de persóne	Trenu mixt
Aradŭ	5.48	—	6.05
Aradulŭ nou	6.19	—	6 33
Németh-Ságh	6 44	—	6.58
Vinga	7.16	—	7.29
Orczifalva	7.47	—	7.55
Merczifalva	—	—	—
Timișóra	9.02	—	9.08

Simeria (Piski) Petroșenĭ

	Trenŭ de persóne	Trenŭ omnibus	Trenŭ mixt
Simeria	11.25	—	2.42
Streiu	11.58	—	3.25
Hațegŭ	12.46	—	4 16
Pui	1.37	—	5.11
Crivadia	2.24	—	5.58
Banița	3.05	—	6 40
Petroșenĭ	3.37	—	7.12

Timișóra-Aradŭ

	Trenŭ de persóne	Trenŭ de persóne	Trenŭ omnibus
Timișóra	6.25	—	5.00
Merczifalva	—	—	—
Orczifalva	7.46	—	6.32
Vinga	8.15	—	7.02
Németh-Ságh	8.36	—	6.23
Aradulŭ nou	9.11	—	8.01
Aradŭ	9.27	—	8.17

Petroșenĭ—Simeria (Piski)

	Trenŭ de pers.	Trenŭ omnibus	Trenŭ mixt
Petroșenĭ	10 07	—	6.10
Banița	10 48	—	6.53
Crivadia	11.25	—	7.37
Pui	12.05	—	8.20
Hațegŭ	12.42	—	9.01
Streiu	1.22	—	9.52
Simeria	1.58	—	10.31

Tipografia *ALEXI* Brașovŭ. Hârtia din fabrica lui Martin Kopony, Zernescĭ